СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 126. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 30-го червня 1943. No. 126. Jersey City, N. J., Wednesday, June 30, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗМІНА В ХАРЧОВІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ

УСТУПИВ ЧЕСТЕР С. ДЕЙВИС; НАЗНАЧЕНИЙ МЕРВИН ДЖОНС

ВАШИНГТОН, Д. К. — З драматичною скорістю прийшло до персональної зміни в харчевій адміністрації. Іменований щойно перед трьома місяцями президентом Рузвелтом адміністратор харчів Честер С. Дейвис, зрезиґнував зо свого становища. Він вислав до президента лист з оправданням свого кроку. За причину подав, що тін не вірить, щоб харчові субсидії могли стримати інфляцію. Тому він радить президентови завести відповідні податки і о'адність при нагоді змін ціни харчів взад. Крім цього Дейвис написав президентови, що харчовий адміністратор має велику відповідальність, але не має повної власти ділання. Отже він просить звільнити його зо становища, але аж в половині липня, коли то він складе плян харчової продукції на 1944 рік.

У відповідь на те президент вислав Дейвисови листа з безпосереднім приняттям резиґнації. Як мотив такого кроку подав президент те, що до ділання треба теж віри в свою справу. Водночас проголосив президент іменування судді Мервина Джонса новим адміністратором харчів. Це той самий Джонс, що був перед місяцем предсідником мінародньої харчової конференції в Гат Спрингс, Ва.

ТОЧНИЙ „ЕР ВОРДЕН" АРЕШТОВАНИЙ ЯК НІМЕЦЬКИЙ ШПИГ

БРУКЛИН, Н. Й. — Ернест Фрядрих Леміц, що був примірним повітряним опікуном на Стейтен Айленд, дістався до тюрми в Бруклині після того, як Федеральне Бюро Інвестиґації відкрило його діяльність як німецького шпига упродовж американсько-німецької війни. Леміц має гарний дім над морем в Тамкинсвил на Стейтен Айленд, дільниці міста Ню Йорку. Звідтам він слідив рухи торговельних кораблів, що плили з набором під конвоями. Про ці рухи звідомляв німецькі воєнні аґенції в Европі. Він теж приймав до свого дому на мешкання моряків, що хвилево перебували в околиці, коли їх кораблі наладовували товаром. Від них довідувався різних подробиць про рухи кораблів. Ці відомости він пересилав тайним письмомо німецьким аґентам. Арештований, признався до вини, а федеральний прокуратор зажадав за його випущення 50,000 дол. кавції.

ПРОТИСТРАЙКОВИЙ ЗАКОН УХВАЛЕНИЙ, АЛЕ В КРАЙСЛЕРА СТРАЙКУЮТЬ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Ще не застигло чорнило на написання протистрайкового федерального закону, а вже 2,200 робітників у автомобілевій фабриці Крайслера в Гайленд Парк вийшли на страйк. Правда, не за вижчу плату, але для протесту проти поведінки компанійних настанників в фабриці. Урядовці місцевого відділу юнії Злучених Авмобілевих Робітників таврують цей страйк як неодобрений юнією.

СЕНАТ УХВАЛИВ БУДЖЕТ ДЛЯ КРАЄВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ МОЛОДІ.

ВАШИНГТОН, Д. К. — Федеральний уряд плянував зліквідувати аґенцію ,створену з приходом до влади Нового Розділу, знану під іменем Нешенел Ют Адміністрейшен. Спільна Економічна Комісія поробила відповідні пляни для ліквідації. Але сенат 41 голосами проти 37 рішив цю аґенцію затримати і призначив для неї буджет у висоті 47,800.000 дол. Для пояснення сказано в ухвалі, що ця аґенція є „есенціональною для ведення війни". Дискусія була така завзята, що на 7 годин спинено наради над законопроєктом про постачання матеріялів для армії з видатками близько 72 біліони долярів.

Ч. Е. НЮТОН ДИРЕКТОРОМ КОПАЛЬНЯНИХ ОПЕРАЦІЙ

ВАШИНГТОН, Д. К. — Секретар нутрішніх справ Гаролд Л. Ікіс подав до прилюдного відома, що Директором Копальняних Операцій назначений Чарлз Елбридж Нютон, теперішній президент залізничого підприємства Чезепик енд Огайо. У той спосіб Ікіс позбудеться клопоту із копальнями ,що їх перебрав уряд під адміністрацію з нагоди майнерських страйків.

ВИРОБЛЯЛИ НЕБЕЗПЕЧНІ КУЛІ ДЛЯ СОВЄТІВ, ПОПАЛИ В ТЮРМУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — У Гиксвил, Л. Ай., арештовано урядовців фабрики амуниції за те, що вони підробляли кулі і висилали їх до Совєтів. Совєти замовили у фабриці знаній під іменем Дейрі Компані амуніцію. Фабрика підробльовала кулі в той спосіб, що вживала деяких вистріляних частин з новими. Кулі стали небезпечними для того, хто стріляв. Про це переконалися на вправах вояків у Канаді. Кулі, замісць тнати вперед, вибухали ... і ... ли голови вояків. Під суд поставл... ... Силвермана і трьох інших урядовців.

Не Стане Вчителів, бо Йдуть на Вищі Заробітки

ІНДІЯНОПОЛИС, ІНД. — На конвенції Краєвого Виховного Товариства, з 1,500 учасниками, виявилося, що в осени треба буде знайти 100,000 нових учителів в школах. Такого запотребування ще не було ніколи в історії Америки. Це уже відібється на вартости науки, а з тим і на освіті молоді. По школах звинають багато кляс, бо не стало вчителів. Учителі пішли за вищу плату до воєнної продукції, а школу лишили кому мога. Нових кваліфікованих сил обмаль, отже треба приймати когонебудь.

ПОБІР БАТЬКІВ ВІДЛОЖЕНИЙ ДО 1. ЖОВТНЯ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Батьки, що занягі в воєнній індустрії, а на підставі закону мають піти до армії, можуть покищо ще остати на своїх становищах при праці. Їх не візьметься до війська перед днем 1. жовтня. Про це повідомив місцеві поброві бюра полк. Артур В. МкДермот, директор поборової служби нюйорської округи.

ВИЛИВАЛИ В КАНАЛ СВІЖЕ МОЛОКО, БО НЕ ЗНАЛИ, ЩО З НИМ РОБИТИ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — В нюйорській окрузі настала кріза в молочнім промислі. Внаслідок посухи не стало для худоби паші, а через те брак молока. Щойно липень, а вже виглядає, начеб це був серпень .А щойно перед місяцем в горішній частині стейту Ню Йорк виливали молочні підприємства тисячі гальонів молока в канал, бо не знали, що з ним зробити. До міст не було чим його доставити, а сусідні фабрики для перерібки молока мали забагато матеріялу. Тепер фабрики, що переробляють молоко на порошок, потребують тусаму кількість свіжого молока, а для міських консументів його замало.

ПЛЯНУЮТЬ БІЛЬШУ ПЛАТУ ДЛЯ ВОЯЦЬКИХ РОДИН

ВАШИНГТОН, Д. К. — Управа армії та фльоти приготовляє новий проєкт платні для вояцьких родин, коли батько пішов до війни. Жінка вояка з однією дитиною, малаб діставати 68 дол. місячно, замісць дотеперішних 62 дол., а за кожну дальшу дитину по 11 дол., замісць дотеперішних 10 дол. Жінка без дітей діставалаб дальше по 50 дол., з того з платні чоловіка йде 22 дол., а скарб додає 28 дол. Кошти утримання дитини перебирає уряд.

Приготовлено Аліянтами Різні „Несподіванки" для Ворога в Часі Інвазії Европи

З ЗБРОЙНОГО ВИШКОЛУ ДЕСЬ В АНГЛІЇ. — Англійські та американські війська, що вже готові до наступу на Европу під гітлерівським чоботом, зявляться в Европі, як заповідають, з деякими „несподіванками", про які німці ніщо не знають. Повзи та опанцирені вози наступатимуть хмарами і з деякою „тайною". І то з такою лискавичною скорістю, що здивує винахідчиків „бліцкриґу". Підчас інвазії Европи Аліянти будуть боротись вживаючи нового типу повзів і нової тактики. Нові повзи випробувано з німецькими, що їх забрано по розгромі німців в Північній Африці. Випробувано теж ділання німецьких проти-тенкових гармат. З цього виходилоб, що боротьба в Европі буде дещо інакша ніж ті, що були досі.

НІМЦІ ДАЛІ РОЗГОЛОШУЮТЬ, ЩО „АЛІЯНТСЬКА ІНВАЗІЯ БУДЕ НЕВДАЧНА"

БЕРН (Швайцарія). — Фактом є, що нервовий настрій німецького населення дуже піднесений тим, що треба надіятись кожного дня інвазії Аліянтів. Та найбільше є захитане довіря до держав „Осі" в тих краях, що їх нацисти загарбали силою. Це зачинає таки дуже непокоїти нацистську владу. Ось тим дається пояснити те, що тепер вона сама публично розголошує, де і скільки є німецького війська, згадуючи за такі краї як Норвеґія, Голяндія, Бельґія, Франція, Балкан. Націстська пропаґанда подає, що ті війська добре вишколені та заосмотрені в нову зброю, „про яку ворог ніщо не знає". Ще далі кажеться, що є стільки війська, що тепер треба звільнити з служби до 1,700,000 вояків.

ПРОБУЮТЬ ДАЛІ СКРІПЛЯТИ „ОБОРОННИЙ ВАЛ" ПЕРЕД ІНВАЗІЄЮ

ЛОНДОН. — З підпольних джерел на европейському континенті доносять, що Німеччина стягає 50 дивізій війська з совєтського фронту на Захід. Крім того звмої Німеччини ідуть на захід ще дальші скріплення. З Стокгольму доносять, що німці переконані, що інвазія Европи зачнеться уже цеї суботи.

АЛІЯНТИ ВЗИВАЮТЬ ФРАНЦУЗІВ БУТИ ГОТОВИМИ ДО САБОТАЖІВ

ЛОНДОН. — Офіційний аліянтський заклик, звернений до французів, зістав висланий з радіової стації в Північній Африці. В ньому кажеться тим, що є заняті при транспорті, щоби були готові, як тільки прийде сиґнал, нищити льокомотиви та інші засоби комунікації.

СОВЄТСЬКІ ДИППЛОМАТИ МАТИМУТЬ УНІФОРМИ ЯК ЇХ МАЛИ ЦАРСЬКІ

ЛОНДОН. — Совєти заводять ще одну зміну, що є поворотом до давних царських часів. Ото совєтські диплматомати, яких поділено на 11 ранґ,носитимуть тепер уже й уніформи. Значить, що одні тільки Злучені Держави матимуть диплматомати у цивільнім одягу.

КИТАЙСЬКІ РЕЗЕРВИ. — Цею частиною бурманського шляху машерують на поля боїв китайські резерви на допомогу своїм землякам, що воюють над рікою Салвіном.

АМЕРИКАНСЬКІ СУБМАРИНИ ЗАТОПИЛИ ВІСІМ ЯПОНСЬКИХ КОРАБЛІВ ВКЛЮЧНО З КОНТРТОРПЕДОВЦЕМ

ВАШИНГТОН. — На водах Пацифіку і Далекого Сходу затопили американські підводні судна знову більшу скількість японських кораблів. А то затопили вісім, а три ушкодили. В тому є один контрторпедовець та два більші воєнні кораблі, між якими є один більший для перевозу війська. Комунікат маринарки подає далі, що від часу Перл Гарбор затоплено або ушкоджено американськими субмаринами 269 японських кораблів. В тому є: 190 затоплених, 29 можливо затоплених, а 50 ушкоджених. Далі кажеться, що повітряні атаки на японські позиції продовжаються на обидвох кінцях Пацифіку, бо було сім повітряних рейдів на Кіску на Алевтських островах на півночі і 6 рейдів на Полудневім Пацифіку.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУВАЛИ ДВА ҐРЕЦЬКІ АЕРОДРОМИ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Девята Повітряна Сила Злучених Держав, що знаходиться десь в Середущому Сході, атакувала два летунські поля, що є в руках нацистів, а положені всього кілька миль від Атен, столиці Греції. Це є аеродроми в Елевзіс і Гасані, де понищено ганґари, будинки та склади газоліни. Американці не втратили ні одного бомбера, хоч на них напала ціла хмара німецьких літаків. Крім цього летуни скидали летючки з промовою президента Рузвелта, в якій він говорив про заслуги Греції в цій війні з нагоди передачі грецькій фльоті воєнного корабля. Це був перший американський налет на Грецію.

БРИТІЙЦІ ДАЛІ НИЩАТЬ НЕАПОЛЬ

КАЙРО. — Брітійські бомбери знову гудили над Неаполем, що є центром для італійських достав. На Середземному морі Брітійцям було легко орієнтуватись, бо Везувій бухав вогнями і був для них таким чином добрим провідником.

АМЕРИКАНЦІ ЗНОВА В СЕН НАЗЕР

ЛОНДОН. — На протязі чотирьох днів бомбардували американці трьома наворотами Сен Назер, а інша ґрупа Літаючих Фортець вдарила в Боман-ле-Рожер. Сен Назер це база для німецьких підводних суден. Американці бомбардували її досі вже девять разів. В останніх налетах втратили американці вісім бомберів, але висаід налетів був „добрий", як каже комунікат. Американці знищили теж поважне число німецьких бойовиків, що пробували зводити з ними бій у повітрі.

НАЛЕТИ БУДУТЬ ЗБІЛЬШАТИСЬ

ЛОНДОН. — Американська повітряна команда заповідає, що американські налети на Европу зростуть в наступних місяці на 45%.

БРИТІЙСЬКІ ВТРАТИ В ПОВІТРІ

ЛОНДОН.—Відколи Велика Британія зачала нищити Рурську область, себто від весни, вона втратила біля 4,000 вытренованих летунів і 562 бомберів різного типу і різної величини. Це є за час від березня цього року до минулої суботи, себто до часу, коли нищення Руру дійшло до найвищого шебля. Брітійці обраховують, що понесені ними втрати не є великі в порівнанню з тим, що вони осягнули. При тому подається докладний опис тої шкоди ,яку завдано різним промисловим центрам Німеччини, що положені в Рур.

СУМНЕ 60-ЛІТТЯ ЛЯВАЛЯ

БЕРН (Швайцарія). — З Віші доносять, що там святкували тільки „найстарші й найближчі" співпрацівники Лявааля його 60-літні уродини. Інші „співпрацівники" є в концентраційних таборах. Лявааль, як кажуть, зачав карієру як крайно лівий, дуже близький до комуністів ,а підчас першої світової війни був тим, що був за якнайскорше замирення з Німеччиною, в якій то ціли навіть їздив тоді до Швайцарії, щоби там стрінути німецьких емісарів.

ЗНИЩИВ ШІСТЬ ЯПОНСЬКИХ БОМБЕРІВ

ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПОЛУДНЕВІМ ПАЦИФІКУ. — Лютенант Корей Шубин з Пітсбурга вславився в повітряній битві з японцями, що розігралась дня 16 червня на Ґвадалканал ,тим ,що сам один знищив у бою шість японських Зеро-бомберів. Має тепер 26 років, а літав уже, як йому було всього 13 років.

100,000 ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛИ В ОБОРОНІ ЛЕНІНГРАДУ

ЛЕНІНГРАД. — Генрі Шапіро подає в Ню Йорк Таймс ,як живеться в Ленінграді, а зокрема, як це місто видержувало німецькі наступи, що тривали місяцями як день так ніч. Каже, що при обороні міста згинуло до 100,000 людей цивільного населення.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

Президент, Конґрес і Проти-Страйковий Закон

При кінці минулого тижня розігралася в політичному життю Америки одна з найцікавіших драм. Конґрес ухвалив законопроєкт проти страйків, до котрого додав ще низку постанов проти юній. Президент його заветував, покликуючися на його шкідливість для воєнного зусилля. Конґрес мерщій уневажнив вето президента кваліфікованою більшостю двох третин голосів. У цей спосіб проєкт Смита й Конелія став законом, який має бути виконуваним, якому всякий має повинуватися, без огляду на те, чи йому він подобається, чи не подобається. Одинока надія на його уневажнення хіба в тому, що Найвищий Суд Злучених Держав найде його противним конституції, — надія слаба.

Розіграна драма блискавкою освітила політичну ситуацію краю. Передовсім розкрила різку суперечність між федеральною адміністрацією й головним законодатним тілом краю, конґресом. Про таку суперечність можна говорити, бо проти президентового голосу голосували не тільки републиканці, але й конґресмени й сенатори Демократичної Партії, з котрої вийшов президент. Це голосування може тепер бути осторогою, що в подібний спосіб конґрес може піти проти президента й у якійсь міжнародній справі.

Президентове вето показало президента як прихильника робітничих юній, як таким його виявляла його дотеперішня політика. Він правдоподібно добре здавав собі з того справу, що його вето може бути уневажнене з великою шкодою для його престіжу, і тому його вето виявляє його людиною твердої волі.

У менше прихильнім світлі виходить конґрес. Правда, він зробив те, що він уважав за потрібне, не оглядаючися на адміністрацію, але зробив він по своїй думці, яка не має багато розумних підстав. Дався він захопити проти-страйковому сентиментови, що розпалився в краю випадково внаслідок нерозумної політики одного робітничого лідера. Від розумних політиків можна би ждати, що вони якраз не будуть давати уноситися хвилевим чуттям юрби, але в конґресі є видно занадто багато людей, які акраз люблять пливати корком на хвилях ,без огляду на те, чи ці хвилі чиста вода, чи брудні води повіддя.

Найприкрішу лекцію зо ситуації мусять витягнути все таки робітничі юнії, бо нині не підлягає найменшому сумнівови, що якби не вперте завзяття президента майнерської юнії, то не було би нині цих різних обмежень юній, які вводить закон Конелія й Смита. Через нерозумну політику цього лідера потерпіли на впливі робітничі юнії й потерпів на престіжу можна сказати перший прихильник робітничих юній на уряді президента краю.

ЗМІНЕНІ РОЛІ

Щоб не казати про воєнне положення в Европі, а так є, що Гітлер перестав бути стратегічним „дириґентом". Бо ніхто з Аліянтів не ломить собі сьогодня уже голови над тим, куди він кине свої сили, де зачне нову літню офензиву. Навіть на совєтському фронті, де то надіялись минулими роками чогось надзвичайного, сьогодня там спокійно. Чи воно так далі буде, годі збагнути. Але всьо вказує на те, що Гітлер боїться зачинати теж і на совєтсько - німецькому фронті якусь поважнішу акцію, бо не знає, звідки йому надіятись удару Анґлії та Злучених Держав. Совєтський фронт, як виглядає, його дуже не турбує, зате інакше мається справа з численними іншими фронтами, що можуть вирости як гриби по дощі. А тоді й Совєти готові рушитись.

Бомбардування німецьких та італійських промислових центрів і комунікаційних шляхів це те саме, що в борців кидання об землю, щоби противника ослабити, а то й приголомшити. Це вступ до властивого наступу і остаточного удару. Аліянти горою в тій цілій акції, а Німеччина майже безрадна. Вона опинилась в далеко гіршому положенню, ніж була Анґлія, коли то німецькі бомбери були в Анґлії майже кожнодневним гостем. Бо тепер скидають на німецьку землю за тиждень більше бомб ніж їх німці скидали на Анґлію за цілий рік. Наслідок цього такий, що Німечина мусить евакувати величезні території й переносити міліони людей в інші місця. Але чи це поможе? Бож прецінь Аліянти знищивши одну полосу, беруться за другу, а віддаль зачинає відгравати дуже малу ролю, зглядно стає щораз меншою перешкодою. Через те весь німецький нарід мусить тепер жити в такому відчуттю, що кожний клаптик німецької землі не є нині безпечним, а може бути кожної хвилини збомбардований.

Ось так в розмірно короткім часі маємо в Европі зовсім змінену ситуацію. Аліянти вправді там ще не є, але вони керують її судьбою. Гітлер ще там далі держить під своїм чоботом міліони, але сам є тепер у більшому страху ніж ті поневолені, яких він ще може мучити, використовувати і добивати. Бо година його упадку зближається. З його погроз і з його бундючности не осталося ніщо. Навіть голосу його тепер не чути...

Що правда, мовчать і Аліянти. І саме ця мовчанка є много значуча. Вона може означати новий грім і лоскіт, продовження цього, що зачалось в Північній Африці, бо Аліянти є тепер панами ситуації.

Проф. Микола Чубатий.

В Якім Значінню Уживалося Імя "Русь" у Давнину?

II.

Які племенні области у давнину були Русю, а які Русю не були?

У літописи не раз і не два назва Русь уживається також у етноґрафічно національному розумінню, без додатку земля — дрежава, і тоді виразно Русь - Україна протиставиться тим областям, що в такому розумінню Русю не були. Аж надто часто в старій літописи протиставиться Київщина Чернигівщина, Переяславщина чи теж Галичина, що належать до Руси, містам та областям московської чи білоруської території, що в розумінню автора літописи Русю не були. Вони хоч ще й тоді були під пануванням Руси, належали до „Руської Землі" — держави, але Русю в етноґрафічно-національному значінню не були. Цікаве явище, що це протиставлення українського полудня під назвою Руси неруській півночи, рівно ярко підкреслене у так званім Лаврентієвськім списку Повісти Временних Літ, себто в тій редакції старої літописи, що по думці істориків повстала на московській півночі, як теж в списку Іпатськім, себто в українській редакції Повісти Временних Літ. Що Русь це тільки нинішна Україна, підкреслене виразно також у самостійних літописних записках Великого Новгороду, у так званій Першій Новгородській Літописи.

Якщо нинішна Україна була у найдавніші часи своєї історії Русю, то чимжеж тоді були области нинішної Білоруси чи Московщини? Вони ще тоді як кольонізаційні землі „Руської Землі" на територіях етнічно дуже мішаних не скристалізувалися в нарід московський чи білоруський, тому теж літопис зве ті области просто територіяльними назвами від головного міста; населення їх це суздальці, ростовці, новгородці, чи полочане.

Нерідко тенденційне накручування історії Сх. Европи старається представляти справу інакше, що немов московський Суздаль чи Смоленськ, чи білоруський Полоцьк це все области від найдавніших часів у національному розумінню — руські, себто вони нібито були Русю, так само як українське полудне держави. Для доказу, що так не було, наведу кілька цілком переконуючих прикладів із самої таки літописи.

По думці української редакції „Повісти Временних Літ", (рік 1141 та 1146) Новгород на півночі це не Русь; Русь це полудне, біля Києва.

Там записано, таке: „князь Святослав (з Новгороду) послав к Юргьви в Суждаль... рече: пойду **в Рускую землю Києву".** На іншім місці знов „Біжащю же Святославу из Новгорода йдящу в Русь к брату"; його брат Всеволод княжив в Києві. Значиться Новгород, Суздаль це не Русь; Русь біля Києва. В тій самій Іпатській редакції літописи під роком 1154 записано: „В томже літі пойде Дюрги с Ростовци и з Суждальци... в Русь", мова про виправу на Київ. Під наступним 1155 роком записаний такий докладний опис, що це є Русь: „Тойже зими пошел бі Дюрги (з Суждаля) в уРсь слишав смерть Изяславу... вниде в Киев... и прия з радостю **вся земля Руская,** тогда же сід роздая волости дітем: Андрія посади **в Вишгороді,** Бориса **в Турові**, Гліба **в Переяславли,** а Васильковиі да Поросє." Русь — ще українські міста Вишгород, Турів, Переяслав, край над рікою Росю, натомісць Суздаль це не Русь.

Лаврентієвська себто московська редакція літописи виразно означує як Русь нинішну Україну. У давній київській державі було два міста з назвою Переяслав, один в Україні за Дніпром, другий на нинішній Московщині, так званий Заліський Переяслав, в дорічі Волги. Тому Лаврентієвський часопис під роками 1199, 1201, 1215, 1228, 1230 виразно підкреслює „Руський Переяслав", коли говорить про український Переяслав, бо тамтой другий зве Заліським Переяславом. На приклад: „Тогоже літа (1199) представися князь Ярослав Мстиславич в **Руськом Переяславли".** Українська Переяславщина це Русь, натомісць московська Переяславщина так зване Залісся Русю не є.

Ми вже чули, що Русю є Київщина та Переяславщина, алеж Русю є теж Чернигівщина з Сіверщиною, у протиставленні до не-руської Московської півночи. „Святослав же... иде Нерижку и перешед Оку і ста... В то же время **прибігоша из Руси діцки** и повідаша ему Володимира в Чернигові а Изяслава в Стародубі". Значиться, що Іпатська літопись під роком 1147 знає, що околиця над московською рікою Окою це не Русь, натомість Русю є Чернигів та Стародуб, обидва знані українські міста, звідки прийшов княжий службовик — дітський до Нерижка над рікою Окою на Московщині.

Так само кілька місць із літописи вказує, що Русю є теж Поділля. (Іпатський літопис роки 1148,1149); Русю зветься теж Волинь (1152).

На підставі літописних записок можна навіть докладно означити, які то области вже в половині 12-го століття зачислялися до Руси. В Іпатській Літописи під 1147 роком широко розповідається про конфлікт в лоні київської митрополії на тлі залежности її від царгородського патріярха. Українські єпископи невдоволені тим, що царгородський патрярх настановляв київським митрополитом все якогось грека постановили на соборі в Києві, 1147 поставити в митрополиди українця Клима Смолятича проти волі патріярха. Українська церква унезалежнилася від Царгороду, проти чого протестували тільки два єпископи споза України, як тоді казали з споза Руси. Ними були єпископ новгородський та смоленський, обидва з нинішної московської области.

Новгородська Перша Літопись (рік 1149) згадує, що Клима поставили митрополитом тільки **„єпископи Руськия Области". А тими єпископами** „Руської Области" були: єпископ чернигівський, білгородський, переяславський юрієвський, володимир-волинський. Року 1149 істнує в розумінню новгородського літописця Руська Область, себто ціла Україна ще без Галичини.

Вже в 13-тім століттю й Галичина є Русю, бо згадуючи про одну битву між галицькими військами та суздальськими літопись на початку 13-го століття каже: „И стрітошася Русини со Суздальцами". Значиться вже Галичина є вже теж Русю, а московський Суздаль не є Русю.

Та не тільки свої це так розуміли, але теж чужі. Папська канцелярія в роках 1207, 1214 і в наступних Галичину все називає Русю, її князів князями Руси, натомісць суздальських князів тільки князями суздальськими „дукс сусдаліензіс". Тим способом вже в 13. столітті прастара назва колись самої Київщини Русь поширилася вже на цілу Україну і стала назвою тільки України. Назва Русь в тім часі стає теж назвою для Карпатської України, а Карпати це руські гори „Альпес Рутенорум", Сталося це якраз тоді, коли також перший раз в історії (кінець 12-го століття) появляється новочасна назва українського народу „Україна".

Назва Русь в 14-тім та в наступних століттях поширюється також на Білорусь.

По наїзді татар московські землі зовсім перестали брати участь в життю давної „Руської Землі", себто давної київської держави, навіть як конкуренти України. Московські землі під важким татарським ярмом обєднувані около нової столиці Москви дістають спільну назву Московщини, що повторюється щораз частіше в 14-тім століттю, стаючи згодом на протяг мало не повних 400 літ офіціяльною назвою московської держави та московського народу. Західний світ, уживаючий латинської мови, не називав тої держави інакше як тільки „Московія" та все виразно протиставив не-московській Руси.

Відділені від Московщини муром татарського володіння области України та Білоруси входять в склад союзної польсько - литовської держави та наближуються до себе. Мало це такий наслідок, що національна назва України Русь пересувається також на північний захід. Пограничні білоруські землі на північнім Полісю в в 14-тім столітті звуться Чорною Русю, а в 15-тім столітті появляється вже назва Біла Русь, але як льокальна назва областей в дорічі Західної Двини, частіше одначе для всіх білоруських земель засвоюється спільна назва Руси для України та Білоруси.

Мабуть не має сумніву, що майже впродовж двіста літ, від половини 15-го століття до першої половини 17-го століття відбувався дуже інтензивний процес національного обєднування українців та білорусинів в одну націю не тільки спільною назвою Руси, але також спільними інтересами політичного, суспільно - економічного, церковного й культурного життя в союзній польсько-литовській державі, однаково ворожо наставленій до православних українців, як теж білорусинів. На переломі 16-го та 17-го століття єдність між Львовом та Вильном була не менше тісною як між Львовом та Києвом. Наприклад, в добі релігійної боротьби поміж прихильниками та противниками релігійної злуки з Римом лінія поділу обидвох ворожих собі таборів перетинала український та білоруський нар[illegible]ський чи противиятс[illegible]е видили ніякої [illegible] ріжниці серед своїх сторонників.

Замітне теж, що не тільки в дома, в Україні та Білоруси, вживається спільної назви Русь, але також заграниця ці нині два народи, називала спільною назвою русинів, в латинській мові назвою укутою колись папською канцелярією „Рутені", при тогочасній назві для Московщини „Московія". Годі напевно сказати, але відноситься враження, що колиб не люблинська унія (1569), яка виділила цілий український нарід з литовської держави та влучила до Польщі і тим самим поставила обидва народи в окреме політичне положення, цей процес був би мабуть довів до створення одного народу із нинішних українців та білорусинів.

Як далеко істнувала духова єдність між українцями та білорусинами навіть що за часів Богдана Хмельницького видимо зтого, що Хмельницький ставив собі як дальшу ціль освободження також Білоруси. Він був навіть вислав на Білорусь полк. Золоторенка зі загоном козаків, який хвилево навіть окупував Вильно. Всеж таки окреме життя українців й білорусинів в двох хоч союзних державах, Польщі та Литві, поволи відчужило ті два народи, а рівночасно й новочасна друга назва українського народу „Україна" стає саме тоді щораз популярнішою. Загальною вона стає відколи Московщина присвоїла собі стару назву українського народу Русь.

Московщина присвоює собі стару назву українського народу — „Русь".

Московські князі, вже починаючи від Івана Калити (половина 14-го століття), поставили собі плян здобувати для московської держави українські та білоруські землі давної „Руської Землі", користаючи з їх невдоволення польським володінням. Тому від часу до часу прибирають собі московські князі (а потім царі) до своїх предовжезних титулів також титул володарів Руси, на що ніхто поза Московщиною не звертав утаги, бо цілий світ знав Московщину під її власною назвою.

Та як Хмельницький віддав Україну під московський протекторат, назва Великої Руси та Малої Руси на означеня Московщини та України стає дуже часта у московських документах. Доперва Петро Великий, по здавленню визвольного українського повстання під проводом гетьмана Мазепи, накреслюючи великий плян завоювання усіх українських та білоруських земель, що були тоді під Польщею, наказав Московщину перезвати Росією (грецька назва Руси), а своїх підданих з москвичів на „русских". Зробив це для баламучення українців, яких Петро В. не хотів вважати окремою нацією, та для введення в блуд заграниці.

Ця доволі дивна зміна, з виразно завойовницькими плянами викликала за кордоном навіть спротив. Чужосторонні дипльомати та преса вживали довший час старої назви Московія, видячи у новій назві „Росія" нічого друге, як російську охоту підбою. Цар видав навіть своїм дипльоматам інструкцію підкуплювати чужих журналістів та дипльоматів, щоби стали уживати нової назви „Росія" на означеня Московщини. Аж десь від половини 18-го століття назва Росія на означення Московщини стає у світі загально вживаною.

Всеж таки стара назва „Русь" на означення українців та білорусинів збереглася серед західних сусідів тих двох народів — серед поляків та литовців. Вона як стара консервативна назва українського народу заховалася теж на західно-українських пограничах; Доволі довго в Галичині, а до наших часів на Лемківщині та в Карпатській Україні. Нині ця назва викликує тільки непорозуміння з ново - присвоєною собі назвою москалів „руский", „Росія"; тому тепер нею радо послугуються комуністи для введення темних українців в блуд.

(Кінець).

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

15)

Помовчавши, Олексій так сказав: „Знаю, що ви є чесна душа і що не розказуєте, усьому воно правда! Ви не такий, щоб познущатись над дівкою, а ще більш щоб погубити її. Вірю, що ви так полюбили мою дочку. Вірю як отець, що йому і нема і на світі нікого кращого, як його дочка. Як би я був інший батько, то може зрадувався, що моя дитина, моє рродження, буде благородна і рід мій буде панувати. Яж положився так: кого Галочка сама позбере, за кого похоче, то і мій зять. І тепер я проти її волі не піду. Далебі, Семене Івановичу, що вона мені про вас ще нічого і не говорила. Я сам тільки зо вчорашнього дня запримітив за вами обома щось, та й її не питав і від неї не чув. А бачу, що вже ви собі поговорили об усім. Так нехай же", сказав Олексій, „так буде, як Галочка сказала".

— „Біда моя пан-отче, коли ти здаєшся на Галочку!" сказав Семен Іванович, вдаривши себе рукою по голові.

— А що хіба? по своєму розсудила?

— „Вона мені багато наговорила, та усе не до діла. Як чого чоловік не хоче, так вже знайде що сказати".

„Е, ні бо, Семене Івановичу! не гнівіть Бога!" обізвалася Галочка, хлипаючи біля печі. „Оттут серед нас Бог милосердний, тут мій таточко ріднесенький, кого я після Бога першого кохаю, так тут я скажу і у такий час збрехати не можу: нехай чує мій панотець і чує від мене перше з роду, що я нікого не любила; вас, Семене Івановичу, полюбила, і люблю точнісінько так, як і ви кажете, що мене любите. Однаковісінька в нас душа один до одного. І колиб я вам була рівня, я зразу, не думавши, кинулась би до свого щастя; а то..."

— А щож то? спитав Олексій: кажи, доню, усе, що знаєш; я послухаю і розсуджу між вами, чи до діла твої речі.

Тут вже Галочка принялася говорити, а Семен Іванович став поодаль і знай сльози втирає.

Галочка розказала усе те, що і Семену Івановичу говорила: за чим і через віщо не можна їй йти за нього, і що, коли її так любить, так і сам не схоче, щоб вона через нього страждала. Аж поцілував її у голову Олексій, вислухавши усе; далі і сказав: „Доню! мила моя дитино! Я тебе знав і не боявся нічого. Тепер піди собі у світлицю; мені треба з Семеном Івановичем переговорити по своєму, як є я отець свій дитині. Ти знаєш мене, Галю, то і не журися ні об чім".

Галя вийшла з хати, певно надіючись на батька.

— Семене Івановичу! сказав старий. Як Галочка душі у вас не чує, люблячи вас, так вона тільки об вас і вбивається, а об собі і не думає. Так я, будучи їй батьком, довжний об ній і об собі подумати. Вийде вона за вас, а місяць, другий не пройде, як ми її побачимо на столі!...

— „Від чогоб це так?" спитав Семен Іванович. „Я її буду зберігати, пилинці не дам впасти на неї, від усього захищу її..."

— Ви так. Ви будете її любити і шанувати. Так люди зїдять її своїми язиками! Вона в них з мужичок не вийде. І сяка і така, і через це і через те він її узяв; навязалася на нього, треба було покрити гріх!... А ви, Семене Івановичу, грамотні, знаєте усе, знаєте, як важко чоловікові терпіти і переносити худу славу безпричинно! Знаєте і те, що коли про чоловіка пройде дурної слави хоч крапелька, то вже і через цілий вік її не збудеш. А у женському полу ще і гірш! Як же буде їй, моїй дитині, що чиста і непорочна у цім ділі як голубиця? а сьогодня — ножем у серце, завтра — у туж язву... надовго її стане?... І сплакнув сердешний Олексій.

— „Ми сами відцураємося від людей. Будемо жити одно для одного, не знатимемо нікого! Таке життя благочестиве, святе, щасливе..."

— Правда ваша. Житимене у любові, у свойому щасті. Бог благословить вас діточками, такими, як і мене нагородив дочечкою, на нову вам радість і на втіху... Еге, тут замісць того, щоб матері — я нічого не кажу про вас, я тільки про моє родження — матері веселитися діточками, їм ніде від людських язиків просвітку не буде. Усі на них пальцями штрикатимуть, усі зашиплять: „мати їх з мужичого роду, нищі, сякі-такі уся рідня, і діти її такі будуть". Усі будуть їх жахатися, цуратися, попрікати тим, у чім вони і не винуваті. А яково це матері? Через них, через дітську славу вона держиться на світі; щоб їм добро було, вона готова на усяку муку, усе перетерпить, душу свою віддасть...

(Дальше буде).

Висліди Аліянтської Війни Нервів по Европі

Через пять уже місяців ведеться проти Італії кампанія нервів, котру фашистівські коментатори люблять називати „касаблянським застрашуванням". Тепер війна нервів, як кажуть ці коментатори, переходить уже в останню фазу, бо до самої інвазії.

Признають це вже й самі італійці, додаючи при тому пусту потіху, що мовляв аж на цю фазу італійці зможуть щось зробити: її поборювати.

Пише „Ляворе Фашіста": „Ми стоїмо тепер перед загрозою наїзду на більшість наших посілостей на суші... Але здійсниться цей неозначений страх, почнеться друга епоха великого бою, в якій головну увагу має це, що ворог станув стопою на нашу землю.

„Такий рух становить тільки початок його підприняття, бо він стоїть перед завзятою, впертою боротьбою внутрі, далеко від своїх баз. Тоді, і доперва тоді, буде він могти сказати, що він уже стрінув італійського вояка, справжнього вояка, котрий буде боронити своїх піль, свого дому, свого життя".

Інший італійський часопис, „Джорнале д'Італія" пише, чому італійці не можуть піддатися аліянтській пропаґанді про безумовну здачу: мовляв, тому, бо вони знають, що такий рух у даний мент довів би до страхіть війни на самій суші Італії.

„Італійці" — пише цей часопис, „знають, що всяка спроба вицофатися з війни не врятувала би їх від дальшого спустошення. Бо війна велася би далі між іншими воюючими державами, і італійська територія послужила би великим побоєвищем, як це італійці мають на прикладі Північної Африки й Тунісу.

„З тої причини італійці, замісць притягати на свою землю всі страхіття війни, будуть воювати за знищення англьо-саксонської сили, котра пробує висадити сили на їх півостров". Наконець передовиця запевняє італійців, що аліянтські армії ще не висіли на італійську територію, а потім запевняє їх, що висадження цих військ буде аліянтів коштувати дуже дорого.

Головний арґумент цих статей пригадує наскрізь відому пропаґанду націстів, що лякає німців страшними наслідками аліянтської перемоги в цій війні. Фашистівська пропаґанда в подібний спосіб протиділає заломанню італійського воєнного духа, страшачи італійців, що навіть на випадок, як італійці виступлять з війни, німці від війни не відступлять далі будуть воювати проти Аліянтів, власне в Італії.

При кінці минулого тижня держави Осі мали знову один з правильних нервових нападів внаслідок аліянтської війни нервів. Всі радіові стації гуділи пропаґандою, що мовляв на Середземному морю незадовго заграють гармати, хоча рівночасно ці стації якось не могли погодитися на те, де саме має початися інвазія. Судячи здогадів осевих радіових коментаторів, мала би вона початися десь між Італією на полудні та Норвеґією на півночі.

Велика частина цих „інформацій" слухачам це властиво шукання за інформаціями збоку аліянтських держав. Та Аліянти на такі гачочки ловитися не дають: одинока відповідь, яку вони дають на осеві шукання за інформацією, це правильне бомбардування ворожої воєнної машини та бомбардування Італії летючками.

Ворожі радіові авдиції прерізні. В деяких з них чути гістеричні осторогі перед наближаючою інвазією; найкращу притоку для них становить скріплення бомбардувань при кінці тижня. В інших авдиціях ідуть нібито холодні переконування, що інвазійні відділи Аліянтів може потрафлять висісти на беріг, але не потраплять удержатися на ньому

Аліянтські радіові знавці, що слідкують за осевою радіовою пропаґандою, звернули увагу ще й на кольосальну масу часу й енерґії, яку пропаґанда Осі присвячує заломанню домашнього фронту. Замітно наприклад, що ґраф Райшах, начальник найбільшої новинкарської аґенції націстичної партії, зажадав у статті відправлення з відповідальних становищ усіх осіб, котрі не мають абсолютної віри в націзм.

„У цю хвилину є на важних позиціях забагато знавців і занадто багато легковірних сердець", пише він. „Активісти мусять тепер ділати, як заприсяжена ґромада борців. Малі партійні ґрупи фанатиків потягнуть інших своєю вірою".

Радіо в Віші каже, що за всіми признаками атака має початися на Балкані, й пізнає по тих знаках, що всі приготовання до інвазії вже покінчені. Римське радіо далі товче італійцям про загрозу інвазії: мовляв, година вибила; воно добачує велику концентрацію аліянтських сил у північній Африці й на Середземному морю. Одно німецьке радіо бачить концентрацію ворога в Сирії, а з Тронєму в Норвеґії доносять запевнення, що інвазія почнеться правдоподібно від Норвеґії.

ВЕЛИКА МУЗЕЙНА КАМПАНІЯ ПРОДОВЖЕНА!

Велика Музейна Кампанія була проголошена Зарядом Музею на місяці квітень і травень. Ціллю Капанії було зібрати двадцять тисяч долярів на дуже конечні речі, щоби можна було Музей і Бібліотеку впорядкувати та поставити на відповідному рівні. Однак бажаної цили не осягнулося. Кампанія не принесла навіть половини проголошеної суми. Чи маємо на тім стати? Чи маємо забути про Кампанію, про заклики, про потребу розбудови Музею, оставити всьо в спокою і капарити як досі?

Праця мусить іти вперед. Музей і Бібліотека мусять стати гордістю цілого українського народу. Це є бажання української суспільности в Америці.

До Заряду Музею наспіли листи з різних місцевостей і різних людей, а також в пресі відізвалися одиниці, що добре булоб Музейну Кампанію продовжити, бо місяці квітень і травень були тому неуспішними для Кампанії Музею, бо в тих місяцях велися кампанії на Червоний Хрест, закупно бондів і тим подібне.

Радять, щоби продовжити Кампанію. Правду сказати, то й Заряд Музею носився з подібною думкою та однак покищо своїх думок не висказував, щоб скорше пізнати настрій загалу. А коли та справа вже навіть піднесена в пресі, в такому разі Заряд Музею прогоголошує продовження Великої Музейної Кампанії. На як довго? На так довго, як довго не збереться відповідної суми гроша. Суми, яка конечна для розбудови Музею й Бібліотеки. Чи то буде тривати місяць, чи два, а тої справи не треба легковажити, а трактувати серіозно і вповні піддержати, щоб можна потім забратися до відповідної праці.

Ще є багато одиниць, що не відповіло жертвами на листи, які вислав Заряд Музею в справі Кампанії. Ще багато є парохій, товариств, що не прислали своїх жертв. Ще багато є місцевостей, в котрих не влаштовано жадного підприємства на дохід Музею і Бібліотеки. Тому Заряд Музею звертається з великим проханням до всіх парохій, товариств, до всіх щирих одиниць, щоби з нагоди Кампанії не жалували своїх жертв, а помогли по своїй змозі в розбудові музею й Бібліотеки. Час скоро минає, треба приступати вже до праці, а не буде можливо добре повести працю, якщо не збереться відповідної суми гроша. Тому всі як один підіпріть Музейну Кампанію, щоб імя кожного українця було згадуване в історії Музею й Бібліотеки. Щоб імя кожного братства, сестрицтва, клюбу, було в списі добродіїв Музею. Щоб імя кожної нашої місцевости не було звісне з того, що не відгукнулася на заклики Великої Музейної Кампанії.

Вишліть свої жертви негайно на адрею:

BISHOP'S CHANCERY,
815 N. FRANKLIN STREET,
PHILADELPHIA, PA.

Заряд Українського Музею і Бібліотеки в Стемфорд.

Огляд Новин

(Подає Елмер Дейвис, Директор Бюра Воєнних Інформацій).

Мало новин і багато чуток

Недавно я казав, що можуть бути періоди у веденні війни — довгі чи короткі — коли може здаватися, що нічого не робиться, хоч в той самий час будуть провадитися великі приготовання. Періоди, коли може бути мало новин і багато чуток. Один з таких періодів маємо тепер.

Виглядає так, ніби німецькі провідники не відважуються на поважну акцію в Росії, доки не пізнають, де на західнім фронті збираються вдарити британці і американці — де, коли і з якою силою. Гітлер не має такої сили як минулого року, щоби кинути в наступ на Росію. Має ще менше ніж мав два роки тому, а ні в одному з тих років не міг він розбити росіян. Але як що він не нанесе тяжкого удару Росії цього року, він признався перед німецьким народом, що буде втрачена надія збити хоч одного з їх ворогів і що доведеться тягнути довгу, тяжкувійну в надії знесилити, виснажити нас. Сумнівно, щоби націстичні провідники відважились це казати свому народові, в Німеччині не дуже говориться про оборонну війну. Проте, якщо вони думають вдарити на Росію, вони мають то почати скоро. Кождий день чекання вкорочує період доброї для війни погоди, наближує до зими, а росіяни двічі доказали, що мають перевагу над ворогом.

Звичайно, що Гітлерови багато помоглоб, якби він знав де, коли ми і британці маємо напасти на нього на західнім фронті.

Деякі люди здається думали, що після заняття Пантелерії, ми зразу звернемося до іншого завдання, до наступу дебто не було. Але воєнні операції на широку скалю не орґанізуються так легко, особливо ті, які премієр Чорчил назвав „надзвичайно важними суходольними о п е р а ціями". Не треба нетерпеливитись, якщо інвазія не почнеться сьогодня чи завтра. Вона почнеться. Щодо того де і коли— про те багато чуток в повітрі. Багато тих чуток пускає ворог, який навмисне старається створити враження, що інвазія має наступити кожного дня. Це робиться на те, щоби викликати нетерпіння серед американців, британців та народів окупованих країн, щоб вони підупали на дусі, якщо інвазія відтягається.

Деякі радіо-передачі „осі" казали про день 22-го червня як про день інвазії. Ясно, це робилося на те, щоби пізніше казати, що союзники були примушені відкласти інвазію. Але про це говорить „вісь", не ми. Не приймайте чуток надто поважно. Коли акція дійсно почнеться, американський нарід буде про неї чути.

AMERICAN HEROES

BY LEFF

Because he scaled the walls of the fortification at Kasba-Mehdia, French Morocco, and from that hazardous position diverted the attention of the enemy with his rifle fire, enabling our troops to enter through the main gates of the fort, Pfc. C. L. Mohler was awarded the Distinguished Service Cross. He risked his life for you. How many more Bonds and Stamps can you afford, to help him? Figure it out yourself.

Домашній Фронт

Покупців проситься їздити в години, коли нема великого руху

В наслідок нових обмежень доставки малих пакунків в північно-східних районах, де є брак ґазоліни, Бюро Оборонної Транспортації закликає покупців, які мають самі нести свої пакунки, щоби користувалися громадськими транспортовими можливостями в ті години, коли нема великого руху.

Згідно з новим розпорядженням, яке увійшло в життя з днем 18. червня, забороняється доставка малих пакунків, розміром менше як 60 цалів обсягу та менше ніж 5 фунтів ваги в районах, не бракує ґазоліни.

Як заявило Бюро Оборонної Транспортації, г р о м а д с ь к і транспортові вози настільки обтяжені перевозом робітників в певні години, що не можуть перевозити ще й покупців з пакунками. Тому закликається покупців, щоби всі вони помагали в тій справі.

Бюро вказує, що подорожування поміж десятою годиною ранку та другою по полудні в автобусах, трамваях буде найбільш зручним і скорим для покупців, які везуть свої пакунки.

Мешканці районів воєнної індустрії і робітники

Уряд звертається до мешканців воєнно-подукційних районів, щоби приняли у свої доми поверх 600,000 переїзжих воєнних робітників, щоб воєнна продукція могла досягнути свого найбільшого розвитку.

Для налагоджєння мешкальної справи уряд використовує і приватні підприємства і громадські фонди в міру того, скільки має до розпорядження людської сили та критичних матеріялів, але цю справу не можна розвязати без співпраці домовласників.

Більшість з 1,100,00 робітників, які певно переїдуть до центрів воєнної індустрії від липня 1943 року до липня 1944, повинні знайти приміщення у вже існуючих будинках. До того мусимо числити щонайменше 200,000 родин воєнних робітників та 400,000 самітних робітників.

Знова закликають цивільних не подорожувати без потреби

Бюро Воєнних Інформацій підкреслює знова, що зогляду на потребу транспортових засобів для воєнних потреб, конче треба меншити подорожування цивільних осіб, яке в цей час все зростає.

Бюро Воєнних Інформацій определює такі шість цілей подорожувань як неважливі:

1. Подорожування до інших міст, щоб відвідати приятелів.
2. Подорожування до дому на „вікенд".
3. Подорожування для огляду місцевости.
4. Подорожування до театрів, на змагання та до інших розвагових місць.
5. Подорожування заради задовлення.
6. Подорожування тільки на те, щоби десь виїхати.

БІЛЬШЕ ВЖИВАТИ ОВОЧЕВИХ СОКІВ, КАЖУТЬ ЗНАВЦІ.

Хоч загально принята думка, що содова вода та морожене вбивають спрагу в часі літньої спеки, п-на М. Френч з відділу здоровля міста Ню Йорку каже, що найкращий напиток в гарячий час це овочеві *соки та холодний чай.* Рівнож вона звертає увагу, що в гарячі дні треба їсти хоч одну гарячу страву, щоби не збавити собі шлунка. Содові напитки мають багато цукру і тим є деколи навіть шкідливі для орґанізму.

ГУВЕР ДОМАГАЄТЬСЯ НАЗНАЧЕННЯ ДИКТАТОРА ХАРЧІВ.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — У своїй промові, виголошеній по радіо у неділю, бувший президент Злучених Держав і бувший адміністратор харчів в часі першої світової війни, Герберт Гувер звернув поновно увагу громадянства на хаос, що панує в харчевих урядових аґенціях. Щоби цей хаос покінчити, Гувер домагається іменування одного харчового адміністратора з диктаторськими правами. Про цюсаму справу говорив теж нюйорський посадник *Ля Ґвардія.*

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Союзовому полі таки ідемо вгору!

Є одна добра поява в нашому народньому життю: Хоч які тяжкі хвилини доводилось нам переживати, коли вороги визволення українського народу пробували нас обкидати болотом, то американські українці, що згуртовані біля нашого У. Н. Союзу видержали гідно у своїй вірі в чесність своеї народньої установи і тепер горді з цього, що ця наша установа та її орган, наша „Свобода", так чесно й гідно вийшли з тих ворожих сітей, які на них пробували закладати. Ось це є і та причина, що У. Н. Союз навіть в найтяжчих часах краще розвивається ніж інші в добрих. З цього боку я радий, що наше нюйорське досі самостійне товариство „Теребовельська Поміч" знайшлося тепер в Союзових рядах як 391 відділ У. Н. Союзу. До цього часу так виглядало, що з теребовельського повіту є найменше членів в У. Н. Союзі, хоч в Ню Йорку й околиці є много родин з Теребовельщини. Так тепер, дорогі деребовляни, повитаймо щиро цей наш 391 відділ і вступаймо до нього громадно з цілими родинами.

І мило було мені прочитати в „Свобді" з 2. червня допис з Милвил, Н. Дж., п. н. „Союзовий прапор горою", який написав секр. А. Романюк. Такі дописи дуже приємно читати. А мені ще особливо, бо там є 347 відділ, зорганізований мною і п. Матоличем ще в 1912 році. А тепер як там гарно розвинулось Союзове діло!

Приєднування нових членів до У. Н. Союзу — це найкраща підготовка до його Золотого Ювилею, що зачнеться з днем 22. лютого 1944.

Василь Морозович.

ШУКАЮТЬ ЗА НОВИМИ ДЖЕРЕЛАМИ НАФТИ

„Хто матиме паливо, той виграє війну", кажуть військові знавці. Тому нафтові компанії видають великі суми гроша за пошукуваннями нових теренів нафти. Як обчислює Д. Новлтон, резерви нафтових піль в Злучених Державах значно зменшилися, бо всюди добувають тепер нафти якнайбільше.

Дотепер добули в Злучених Державах 20 біліонів бочок так, що першу резерву обчисляють тепер тільки на 47 біліонів бочок.

Ось тому переводять студії над добуванням другої резерви, яка міститься багато глибше і треба переводити нові розкопи.

ЯКЕ ЧИСЛО РОБІТНИКІВ?

Число робітників в Злучених Державах, як подає Рада Національної Індустріяльної Конференції, збільшилося в місяці квітні на 1,300 тисяч, так, що загальне число працюючих з кінцем квітня ц. р. дійшло до 60,9000,000. Найбільше запотребування робітників виказують фармери.

ВЮЧАКИ.—Китайські „кулі", що несуть величезні тягарі бурмським шляхом, задержуються на дорозі для відпочинку. Їх клунки мають у собі медичні причандали, харчі й амуніцію для вояків на фронті Салвіну. Спочинаючи, вони спирають звичайно свої клунки на палиці, привязані до клунків.

ГРЕЦЬКА ТРАҐЕДІЯ. — У таборі Мозеса Вела коло Суезького каналу, що призначений для збігців з близького Сходу, находиться отсей малий грецький втікач, на котрого обличчю виписані трудноші й терпіння грецького населення під німецькою окупацією.

З Історії Невільництва в Бразилії

Минувшина невільництва.

Невільництво в Бразилії скасоване ще за часів цісарства в 1888, при чім жадного наділення землею й взагалі якогось винагородження за сотні літ каторжної праці невільники не дістали.

Ще досі не вимерло покоління рабовласників і рабів. Рабовласники нишком (голосно соромляться) згадують про часи невільництва, як про золоту добу життя в Бразилії, а колишні раби споминають про ту саму пору, як про страшний, пекельний сон.

Бразилійський невільник уважався кругом за худобу. Жадної опіки законів, хочаб поганенької, бразилійські невільники не мали. Деякі власники відзначалися особливою жорстокістю. Н а й л ю тішим способом знущання над невільником було т. зв. пригвожджения вуха, як кара за невільницькі гріхи (утеча з неволі, непослух, мала видатність праці, тощо). Винуватого садовили чи ставили до якогось стовпа або бруса й долішню мягку частину вуха прибивали цвяхом до якогось предмету — одвірка, стовпа, стіни і т. п. й жертва мусіла ждати моменту, коли покличе на неї її пан. Зачувши оклик, невільник мусів негайно бігти до свого тирана й, склавши на грудях руки, підійти до нього, вклонитися й запитати: „Ясновельможний пан кликали мене?" За найменше зволікання при такому поклику пана раба віддавали на нові, ще лютіші муки. Тому кожна жертва, зачувши поклик, шарпала голову, розривала вухо й окрівавлена бігла.

Московський кнут мав у Бразилії знаменитого побратима, що зветься „сікота". Бразилійська сікота це шматок грубої шкіри завдовшки 30—40 і завширшки 3—5 цм. Шкіра, залежно від смаку і достатків власника, примоцьовується до держала, яке звичайно прикрашають шкіряним плетивом, метальовими наколешницями, кільцями, бляшками і т. і. Багаті аматори сікот прикрашують їх сріблом, золотом і дорогоцінним камінням. Довжина держала 2—3 стопи. Кінець сікоти часом має залізні балабушки, щоб дошкульніше била. Тепер вживають сікоту тільки верхівці й ріжні чепурники, що несвідомо наслідують колишніх бразилійських рабовласників. Звичай мати сікоту дуже хутко переймають майже всі емігранти - селяни (кольоністи).

Багато рабовласників своїх невільників штампувало розпаленим залізом. Штампи клалися на чолі або щоці.

Здоровий і працездатний робітник, у силі віку, коштував до 1000 мільрейсів.[1]) До такоїж ціни доходили невільниці-жінки. Діти й старі раби розцінювалися дешевше: по 50, 100, 200 мільрейсів. Невільниці, що відзначалися особливою вродою, доходили до незвичайно високих цін, як породисті коні чи що.

Невільників вимінювали також на ріжні інші речі (земля, крам, домашні звірята, тощо), програвали в карти, заставляли як поруку за випозичені гроші і т. і. Головна невільницька праця — управа ріллі, домашні роботи, чорна праця коло будівель, вкінці гаремні обовязки. Кожний рабовласник, незалежно від свого роденного стану, уважав усіх своїх рабинь за своєрідний гарем, який не тільки задовольняв його похоть, але ще і гірко працював на пана. Діти, що родилися від такого гаремного ладу, збільшували собою кадри невільників даного пана. Бразилійська невільниця ніколи не могла стати панею в домі деспота, як то нераз траплялося з невільницями в Туреччині й у татар.

Через недостачу добрих доріг бразилійське панство уживало невільників як вючну худобу. Для цього існували особливі гамаки, що на кінцях мали спеціяльні шлиї, в які впрягалося двох невільників; в гамак лягала пані, паненята або й старий пан; молодим не лицювало їздити в гамаках; вони подорожували верхи, побіч із несеними гамаками. В таких подорожах раби звичайно мусіли бігти підтюпцем. Коли в них не ставало духу, брали запасних рабів, які й запрягалися в шлиї своїх змучених дорогою товаришів.

Насильство рабовласників було таке страшне, що не вважаючи на великі часом скупчення рабів у більших маєтках, про якісь визначніші бунти, повстання рабів проти панства тут нічого не памятають.

Торговля рабами.

Головними доставцями рабів до Бразилії були ріжні банди піратів (морських бандитів) Атлянтійського океану, а країною, де полювали на невільників, — північна й західна Африка. Торговці рабами мали там своїх аґентів, які або викрадали або купували чи вимінювали дітей неґрів, а потім їм продавали. Це був один спосіб.

Другий — це звичайний напад на ту, чи іншу африканську оселю, рабунок майна й захоплення в неволю працездатних чолвіків, жінок і дітей.

Третій полягав у певному підступі. До якогось більшого африканського надбережного села причалював піратський корабель, наче для направи в машинерії або що. З мешканцями села навязувалися приятельські відносини, оповіщувався день відїзду корабля й велика забава на ньому. Звичайно при такій забаві вживалося всіляких способів, щоб на корабель зібралося як найбільше африканської людности (музика, вино, штучні огні, тощо). Коли людей зібралося досить, капітан оповіщав, що він зробить „для приємности дорогих гостей" малу прогульку на отверте море. В часі прогульки бандити потихеньку спроваджували з покладу корабля всіх чоловіків у діл, а там вязали їх і кидали в жахливі підвали, з яких не випускали „дорогих гостей" аж до прибуття до якогось бразилійського порту, де продавали нещасних у неволю.

З жінками й підлітками та дітьми бандити вже не церемонилися. Кожний з них, почавши від начальника банди, а скінчивши на кашоварі, брав собі одну або й кілька що найкращих жінок для власної втіхи на час подорожі до Бразилії, а решту зганяли в якийсь переділ корабля й пускалися з цілої сили до Полудневої Америки. Деякі з жертв кидалися з одчаю в море, але їх ловили гарпунами й запаковували до невільницьких переділів у кораблі.

(Кінець буде).

[1]) Колишній мільрайс рівнається 45—50 амер. центам. Нинішній бразилійський мільрайс має 1,000 райсів і рівнається 11—13 амер. центам.

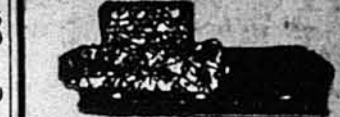
СИЛА АРМІЇ ТЕПЕР А ПЕРЕДШЕ.

В першій світовій війні, каже Ч. Киттерінґ, дивізія війська вживала 4,400 коней та 153 моторових возів, сили 3,500 коней. Разом дивізія мала тоді приблизно потяґову силу 8,000 коней. В теперішній війні така сама дивізія війська має 2,700 моторових возів, почнаючи з двоколісників, а скінчивши на великих тенках, з силою 450 тисяч коней.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Піврічні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 301, відбудуться в неділю, 4. липня, в парохіяльній сали, 1944 В. Ірі вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Контр. комісія здасть звіт за півріч; маємо дуже важні справи до рішення, тому кожний член мусить бути приявний. Котрий член не буде на зборах, то заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — За уряд: Л. Доманьчук, предс.; К. Ґавлічинський, кас.; М. Горний, секр.

ТАРЗАН, ч. 792. Полювання на чоловіка.

Тайні агенти, перебрані за мисливих і торговців, зайшли за Тарзаном навіть у глибокі джунґлі.

Жадні гроша начальники змовлялися з чарівниками, як дістати в свої руки Тарзана, і добитися нагороди.

Всякі бандити, що стрічалися з ним, тепер обєдналися, аби полювати на Тарзана як на звірюку.

І власне на зустріч цеї маси небезпек виступив Тарзан спокійно й неустрашно.